

מלאך, כמארז"ל עה"פ⁸ עתה באתי, אבל לא בימי משה רבך, כיון שמשה לא הסכים על מלאך, אלא אמר⁹ אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, וא"כ ומה הכניסה יהושע שהיתה ע"י מלאך, היתה בנס גדול וכיז רמה, כ"ש שהכניסה ע"י משה (שלא ע"י מלאך) היתה בנס גדול וכיז רמה. ועפ"ז אינו מובן למה ה"י בדעתו של משה לשלח מרגלים, הרי כאשר הכניסה לארץ היא ע"י נס גדול. אין נפק"מ החזק הוא הרפה גר והמתנהם אם כמבצירי"ס וכו"ב.

ב) **ולוכן** בהקדים תחילה ביאור כללות ענין הכניסה לארץ, שעפ"ז יוכן גם תצורף לשלוח המרגלים. דהנה, החידוש שע"י הכניסה הוא, שאז התחיל עיקר ענין קיום מצוות מעשיותיו. דאף שגם בהיותם במדבר היתה הנהגתם ע"פ תורה, מ"מ, קיום המצוות אז ה"י רק לפי שעה, ורק מקצת מן המקצת בלבד, ועיקר ענין קיום מצוות מעשיות נחתדש כשכנסו לארץ. וכמו ל"ט מלאכות דשבת, דתנא סידורא ופת נקטי¹², החורש הזורע הקוצר וכו', שכל זה לא ה"י שייך בהיותם במדבר, שהרי אכלו לחם מן השמים¹³, וענין זה נחתדש ככואם לארץ דוקא, שאז נחתדש עיקר הענין דקיום מצוות מעשיות.

ולדבר מעלת קיום מצוות מעשיות שנתחדש בכניסה לארץ, יש להקדים המבואר בלקו"ח¹⁴, שעבודת הצדיקים נחלקת לכ' סוגים, ליותן ושור הבר. צדיקים שהם בכחנת ליותן, שהוא לשון החכמות, כמו הפעם לזה אישי אל"ס¹⁵, הנה עיקר עבודתם, (בקיום המצוות), הוא לייחד יחודים עליונים, שהיא עבודה רוחנית. וזהו גם מה שליותן כפשוטו הוא רג, נוני ימא, שזוה"ע הנשמות דעלמא דאתכסיי¹⁶, בודגמת הנבראים שבים שאינם נפרדים משרשם ומקורם, ולכן עבודתם למטה היא עבודה רוחנית לייחוד יחודים עליונים. ואיחא בלק"ח שם דגמא לזה מרשב"י כשה"י במקרה י"ג שנה¹⁷, שבוזאי לא ה"י יכול לקיים במעשה כמה מצוות מעשיות. ואף שמצד הדין ה"י פטור ממצוות אלו, כי ה"י אנוס כסכנת

(7) תחומא משפטים ית. שמו"ר פל"ב, ג. שבת ער, ב. (12)
(8) יהושע ה, יד. בשלח טז, ד. (13)
(9) תשא לג, טו. (14) (שמ"ע) ית, א ואילן. וראה גם מאמר אדר"ז על מארז"ל ע"י קמר ואילן.
(10) פירשתו יג, יח"ט. (15) ויצא כט, לך.
(11) ראה לק"ח פירשתו ל"ג, ג. לז, א. מא. (16) זח"ג קפז, ב.
(12) וכו'. (17) ראה שבת לג, ב.

בס"ד. ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשי"א (תבחה בלתי מוגה)

(1)

שלא לך אנשים ויתורו את ארץ כנען גוי¹, ופירש רש"י לך לדעתך אני איני מצוה אותך, אם תרצה שלח. והנה, מזה שמשה שלח מרגלים (כמ"ש וישלח אותם משה לחזר גוי²), מוכח שה"י בדעתו (שצריך לשלוח מרגלים). והגם שנאמר בכתובי, ותקרבין אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים גוי³ ויטב בעיני הדבר, ואמרו דו"ל⁴, משל לאדם שאומר לחבירו מכור לי כו', כיון שרואה שאינו מעכב כלום, אמר הלוקה בלבו כטוח הוא זה שלא אמצא בו מום, מיד אמר לו טול מעותיך, איני מנסה מעתה, אף אני הודיתי לדבריכם, שמא תחזרו ככם בשחראו שאיני מעכב, ואחם לא חזרתם ככם, שמזה משמע שמשה הסכים לשלוח מרגלים כדי שבני"י יראו שאינם מעכב ויתורו בהם (וכיון שלא חזרו בהם, לא היתה לה ברירה כו'). מ"מ, כיון שתלה עקב"ד⁵ שילוח המרגלים בדעתו של משה, באמרו שלך לך לדעתך, הרי מוכן, שאילו לא היתה דעתו של משה שצריך לשלוח מרגלים, לא ה"י יכול לשלוחם, עכ"ל. משה בדעת משה לשלוח מרגלים, וכיון ששלחם, עכ"ל. למה שה"י בדעתו שצריך לשלוח מרגלים. וענין זה הוא פלא גדול ביותר, למה ה"י בדעת משה לשלוח מרגלים, דהנה, איחא בגמרא במסכת ברכות⁶ עה"פ: עד יעבור עמך הוי" ער יעבור עם זו קנית, עד יעבור עמך הוי" זו ביאה ראשונה (שבאו בימי יהושע), עד יעבור עם זו קנית, זו ביאה שני' (כשעלו מגלות ככל בימי עזרא), מכאן אמרו חכמים, ראויים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שגעשה להם בימי יהושע כו', ופירש רש"י ליעשות להם נס לבוא כדי רמה, והיינו, שביאת יהושע היתה מתוך נס גדול וכיז רמה. ומה מובן במכ"ש אילו היתה הכניסה לארץ ע"י משה [שהרי מעשה המרגלים ה"י בשנה השנית לצאתם ממצרים, היינו לפני החטא דמי מריבה, שאז היו נכנסים לארץ ע"י משה], שהיתה בודאי בנס גדול וכיז רמה, שהרי הכניסה לארץ ע"י יהושע היתה ע"י

(1) פירש"י יהושע עה"פ. (4) ספרי פירש"י עה"פ.
(2) וישלח אותם משה לחזר גוי. (5) מ"מ, כיון שתלה עקב"ד שילוח המרגלים בדעתו של משה, באמרו שלך לך לדעתך, הרי מוכן, שאילו לא היתה דעתו של משה שצריך לשלוח מרגלים, לא ה"י יכול לשלוחם, עכ"ל. משה בדעת משה לשלוח מרגלים, וכיון ששלחם, עכ"ל. למה שה"י בדעתו שצריך לשלוח מרגלים, דהנה, איחא בגמרא במסכת ברכות עה"פ: עד יעבור עמך הוי" ער יעבור עם זו קנית, עד יעבור עמך הוי" זו ביאה ראשונה (שבאו בימי יהושע), עד יעבור עם זו קנית, זו ביאה שני' (כשעלו מגלות ככל בימי עזרא), מכאן אמרו חכמים, ראויים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שגעשה להם בימי יהושע כו', ופירש רש"י ליעשות להם נס לבוא כדי רמה, והיינו, שביאת יהושע היתה מתוך נס גדול וכיז רמה. ומה מובן במכ"ש אילו היתה הכניסה לארץ ע"י משה [שהרי מעשה המרגלים ה"י בשנה השנית לצאתם ממצרים, היינו לפני החטא דמי מריבה, שאז היו נכנסים לארץ ע"י משה], שהיתה בודאי בנס גדול וכיז רמה, שהרי הכניסה לארץ ע"י יהושע היתה ע"י

(1) פירשתו יג, ב. (2) שם, ג. (3) דברים א, כב.נח. (4) בשלח טז, טז (וכפירש"י).

מבארה של מרים (שהיתה מתנגלת וקאת עמהם²⁸), ונס הלכשיים, שהם זכר נפרד, הו"ע עניי הכבוד מנקים ומגהצים אותם, ולא עוד אלא שהיו הלכשיים גדלים עמהם²⁹, היינו, שגידולו בנשמה שהביא לגידול בנפשו, גם בדרך ממילא לגידול גם בלבשיים. דאף שמצד עצמם הם זכר הנפרד, מ"מ, היו גלילי עמהם. וכיון שבהיותם במדבר לא הוצרכו לעסוק בדברים גשמיים, לכן היתה עבודתם רק בנחינת מחשבה³⁰ או דיבור³¹, כמורמז בשמיים, לכן היתה עבודתם רק בנחינת מחשבה³⁰ או דיבור³¹, כמורמז גם בענין המדבר. שהוא גם מלשון דיבור, כמ"ש³² ומדובר נאול, שהיא מצות תלמוד תורה שעיקרה בפה, כמאמר הו"ל³³ על הפסוק³⁴ חיים הם למצואהם, למצואהם כפה. אבל בכניסתם לארץ נחחדש ענין דקיום מצוות מעשיות בגשמיות דוקא, שזהו ענין נעלה יותר.

ג) אמנם

כדי שתוכל להיות העבודה דקיום המצוות בגשמיות דוקא, שעי"ז מגיעים למעלה יותר כנ"ל, הנה על זה הוצרך להיות נחינת כח מלמעלה דוקא. והיינו, שנוסף על הנחינת כח שעל"י אמר רד"ל³⁵ אלמלא הקב"ה עולין כו', שזהו הנחינת כח לאחר שכבר ישנו ענין העבודה, שאז צריך סיוע מלמעלה להתגבר על ההעלמות וההסתרים כו', הנה עוד זאת, גם בהחלת העבודה, בכרי שיוכל להיות כללות ענין העבודה בגשמיות, יש צורך בנחינת כח מלמעלה, ולאחרי זה, הנה באחרונה דלחא אתערותא דלעילא, ועי"ז מגיעים למעלה ביותר כו'.

ובהקדים

שג' ענינים אלו בכללות העבודה, הנחינת כח מלמעלה על העבודה דקיום המצוות בגשמיות, העבודה עצמה, והמשכת האתערול"ע שע"י האתערול"ת, מצינו גם כענין בתורה, דכיון שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא³⁶, הרי מובן שכל הענינים ישנם תחילה בתורה. והענין בזה, כיצד שיש בתורה ג' מדריגות, ירשה ויגשה ומתנהג³⁷. דהנה, כתב³⁸ תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב, והיינו,

- 28) במדב"ר פ"א, ב.
- 29) פרש"י עקב שם, ד.
- 30) לקי"ת פרשתו לוי, ב. וראה לקי"ש.
- 31) ח"ד ע' 1047. "רשימות" חוברת ו' ע' 40.
- 32) חוברת קי"ד ע' 24.
- 33) לקי"ת שם לוי, ג. לו, א"ב. וראה לקי"ש ו"רשימות" שם.
- 34) שח"ש ע' ד, ג. לקי"ת שבתהרה.
- 35) לקי"ש חיי"ג ע' 115 ואילן.
- 36) ברכה לג, ד.
- 37) עירובין נר, וע"א. וראה ח"ת.
- 38) עירובין נר, וע"א. וראה ח"ת.

נפשות, ואנוס רחמנא פטרי¹⁸, מ"מ אי אפשר לומר שה" חסר אצלו הענין שנפעל ע"י קיום המצוות. ועכצ"ל שהמשיך את ההמשכות ע"י עבודה ורחינת ביחודים עליונים כו'. וממשיך בלקי"ת: וכן האריז"ל ה"י ג"כ בבחינת זו. ובהגהת אדמו"ר הצ"ע¹⁹: וכן הבעש"ט ד"ל. וענין שור הבר היינו הצדיקים שנפדוהם היא בגשמיות בקיום מצוות מעשיות. ומבואר בלקי"ת שם²⁰, שאף שהצדיקים שהם בבחי' שור הבר, צריכים להפעל, שנושעית ע"י הצדיקים שהם בבחי' לוחין, מ"מ, יש מעלה יתרה גם בעבודה בקיום מצוות מעשיות בגשמיות דוקא, בחי' שור הבר, וע"ד מ"ש²¹ ורב תבואת כח שור, והיינו, שיש יחוד מעלה, בגשמיות שנק' בהמת הארץ ששכתם רב וגדול יותר, וכמ"ש בחיות המרכבה²² בתחיות נושא את הכסא, הרי שכתם עצום, להיות נושאות את הכסא כו', ועי"ז²³ הם גם מנושאות כו'. ועי"ד המבואר²⁴ בפירוש הכתוב²⁵ כי לא על הלחם לבד יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, דקא על מוצא פי הוי' שבחלום²⁶, היינו החיות האלקי שבלחם, ולכאורה אינו מובן, מדוע צריך האדם למוצא פי הוי' שבלחם, הרי ישנו מוצא פי הוי' שבאדם עצמו, ומבואר בזה, שמוצא פי הוי' (והחיות האלקי) שבלחם, שרשו נעלה יותר מהחיות האלקי שבאדם, דכיון שנופל למטה יותר, הרי מזה מובן שרשו למעלה יותר, דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר²⁷, ולכן דקא יוצא פי הוי' שבלחם, פועל קישור הנשמה בגוף. ומכל זה מובן, מעלת העבודה דקיום מצוות מעשיות כדברים גשמיים דוקא, ולכן גם הצדיקים יש הוראה מיוחדת מלמעלה, כמו ברשב"י שהי' אוס גלא הוי' יכול לקיים את המצוות בגשמיות, ה"ז הוראה מלמעלה שעבודתו היא עבודה ורחינת דיהודים עליונים, שזהו מצד מעלת העבודה דכחי' שור הבר דוקא.

ועפ"י

יובן גם מעלת העבודה ככניסת בני" לארץ לגבי עבודתם בהיותם במדבר. דהנה בהיותם במדבר, ה"י אצלם לחם מן השמים, ומים

- 18) ב"ק בת, ב. וראה גם ד"ה ונקיטתי
- 19) רש"י אמור תשמי"ז (התורה) תשמי"ח ח"ג
- 20) ע' 264.
- 21) הובא בהגהת ר"ק אדמו"ר מהר"ש"ב
- 22) גיע בהוספות ללקי"ת שם (ח, ב). וכ"ה
- 23) במאמר אדמו"ר על מאדו"ל שם.
- 24) ח"ת, סעי'ג ואילן.
- 25) משלי יד, ד.
- 26) משלי יד, ד.
- 27) לשון הפיטס במוסף ד"ה אחד קודשת
- 28) ב"ק בת, ב. וראה גם ד"ה ונקיטתי
- 29) רש"י אמור תשמי"ז (התורה) תשמי"ח ח"ג
- 30) ע' 264.
- 31) הובא בהגהת ר"ק אדמו"ר מהר"ש"ב
- 32) גיע בהוספות ללקי"ת שם (ח, ב). וכ"ה
- 33) במאמר אדמו"ר על מאדו"ל שם.
- 34) ח"ת, סעי'ג ואילן.
- 35) משלי יד, ד.
- 36) משלי יד, ד.
- 37) לשון הפיטס במוסף ד"ה אחד קודשת

וכשם שיש בחורה ג' ענינים אלו, כמ"כ נמשך כדרך ממילא גם בקיום המצוות/ דהנה, נוסח ברכת המצוות הוא כרוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם, ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸ בשם כ"ק אדמו"ר הזקן, שאלקים הוא לשון כדו⁴⁹, והוי' אלקינו היינו שהוי' בשם כ"ק אדמו"ר הזקן, וענין זה הוא הנתינת כח על קיום המצוות⁵⁰, שענינם הוא אשר קדשנו במצוותינו, היינו, שלקחים את הדבר הגשמי ועושים ממנו דבר שבקדושה. וזהו הנוסח רבכרת המצוות שצ"ל עובר לעשייתו. ואח"כ הוא גוף המצוה, שעני"ו הנה באהערוותא דלתתא אהערוותא דלעילא, ועד שמגיעים למעלה יותר, שזהו שאמרו רז"ל⁵¹ שכר מצוה מצוה, שהענין היותר נעלה שבמצוה הוא המצוה עצמה, שנעשה צוותא וחבורה עם מצוה המצוות, בחינת בעל הרצון.

ועפ"י יוכן גם בענין הכניסה לארץ, שכדי שיוכלו לבוא להעלות שגשגה ע"י קיום המצוות בגשמות דוקא, שכשכיל זה צריך האדם העובר לירד ממדריגתו ולהתלבש בדברים הגשמיים כו', הנה על זה הוצרך להיות נתינת כח מלמעלה. וזהו ענין שילוח המרגלים שזוהי הנתינת כח מלמעלה בשביל העבודה בגשמות בהכניסה לארץ. ועי"נ שלח לך אנשים ויחזרו את ארץ כנען, ותרו הוא גם מלשון יחזרו⁵², כמ"ס⁵³ ויחזרו ארץ בכל הוא, שזוהי הנתינת כח מלמעלה שיוכל להוות היחרון שע"י העבודה בגשמות דוקא.

ד) ועפ"י יוכן גם מה שביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ גוי'⁵⁴, אראה דייקא, דלכאורה, עיקר בקשתו הייתה אעברה נא, שיעבור ויהי שם, ומהו שביקש ואראה דייקא. וכפרט ע"פ מארז"ל⁵⁸ מפני מה נתראה משה וכינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפרי' הוא

48) ראה סד"מ תרמ"ץ ע' נב. ספר חשו"ן, ועוד.
54) לקי"ת בחקוהי מתי, ג. אג"ק ריה"ם
תשיחות תשי"ב ע' 19.
49) ראה סור, שו"ע ודארה"י אר"י סימן
ה'.
50) ראה לקי"ת פרשתו מ, ג. בלק עג.
ריש ע"ג, ר"פ ראה.
51) ראה לקי"ת ואחזק ב, ד. חת"י (ס"א) ח"א ס"ע לב, ח"ב ס"ע אלה ואליך.
52) ראה פסחים ז, ב.
53) אבות פ"ד מ"ב. וראה אג"ק אדמו"ר
מדרשו"ע ח"י ע' שסט ואליך. יה"ים יום"ח
56) קהלת ה, ח.
57) ר"פ ואחזק.
58) סוטה יד, א.

שהתורה היא בבחי' ירושה. ומצינו גם שילמוד התורה הוא ע"י יגיעת האדם דוקא, כמארז"ל³⁹ התן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, כי אם באופן של יגיעה דוקא. וכן מצינו שהתורה היא בבחי' מתנה, כהלשון הרגיל מתן תורה, וכן אמרו רז"ל⁴⁰ שמשה הי' לומד תורה ומשכחה עד שנתנה לו במתנה, והענין בה, שיש ענין בחורה שהיא באופן של ירושה לכא"א מירשאל שהוא בן אברהם יצחק ויעקב. וזהו גם שירשאל ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה⁴¹, שלכא"א מירשאל יש אות בתורה שעל ידה מקבל את חיותו⁴². ונוסף לזה צריך להיות לימוד התורה באופן של יגיעה דוקא, והיינו, שענינים אלה שאפשר לעמוד עליהם ביגיעה, אי אפשר לבוא אליהם אלא ע"י יגיעה דוקא. ולמעלה מזה הוי"ע המתנה שבחורה, שזהו מה שנתתים מלמעלה דוקא, כיין שאי אפשר לבוא לזה ע"י עבודה. וכמשנתנו⁴³ בענין וארי אצל אמון גוי ושעשוני את בני אדם⁴⁴, שבחורה למטה נמשך בח"י שעשויעים העצמיים, שעשויעי המלך בעצמותו, שזהו שעשויעי דייקא, דקאי על וארי אצל אמון, כפי שהתורה היא בעצמותו ית', הנה ענין זה הוא בבחינת מתנה דוקא. אמנם, כדי לכוף לבחי' המתנה שבחורה צ"ל תחילה הקדמת ענין היגיעה, וע"י מארז"ל⁴⁵ אי לא דעביד ל"י נתיחא לנפשי' לא היה יה"ב ל"י מתנה, והיינו, שע"י הקדמת היגיעה במדריגות, שיוכלים להגיע אליהם ע"י יגיעה, אי נותנים אח"כ בח"י מתנה שבחורה. וכזה יוכן גם, מה שאמרו רז"ל⁴⁶ כל היושב ושונה בחורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו, וכן אמרו י"ב שעות הוי' היום ג', שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בחורה, דלכאורה, מהו ענין עסק החורה דהקב"ה בג' שעות ראשונות דקא, הרי תמיד הקב"ה יושב ושונה כנגד האדם היושב ושונה. אך הענין הוא, שענין הקב"ה יושב ושונה כנגד קאי על מדרגת החורה שבאה ע"י היגיעה, אבל ענין הלימוד בג' שעות ראשונות קאי על בחינת המתנה שבחורה, וזהו ע"י ג' שעות ראשונות, דקאי על ג' דעתיק, שענין זה נמשך בבחי' מתנה מלמעלה דוקא.

39) אבות פ"ב מ"ב. וראה פרש"י ומדלי' ואליך.
שמואל שם.
40) נדדים לח, א. שמו"ר פמ"א, ג.
41) מגלה עמקות אופן קפי.
42) לקי"ת במדבר טו, ב. סה"מ חרפ"ט
ע' 69. ולש"ג.
43) ד"ה אלפי"ם שבת פ"ג (לעיל ע' צד
44) משלי ח, ל.
45) חובא כ"ב (ראה מקומות שצויינו
בהערה 37). וראה גיטין ג, ב. ב"מ טו, א.
46) דבא"ר רפ"ח. ילקוט שמעוני איכה
ומז תחלת.
47) ע"ז ג, ב.

ויעיין כס"כ פוק י"ד, ששם מבוואר שמדת הכינוי היא מדת כל אדם ואחרי כל אדם ימשוך, והנה, עבודת הכינוים היא במחשבה דיבור ומעשה⁶⁸, היינו, לא מיכעי שגזר במעשה וכדבור, אלא שגזר אפילו במחשבה, בידען שההדורי עבדה קשים מעבדיה⁶⁹, וזהו ענין מדת הכינוי, שלא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם⁷⁰. וענין ג' הוא מדת כל אדם ואחרי כל אדם ימשוך, היינו, שתכעבים זא"מ מא"א מישראל. ועל זה היא הנהיגת כח דשילוח המרגלים ע"י יהושע. אמנם, עבודת הצדיקים היא בבחינת המדות, אהבה ויראה, שכל ענין שבקדושה הוא אהוב ביותר, וענין רקילפה הוא מאוס ושנוא בתכלית, הנה עבודה זו אינה שייכת לכא"א, אלא זהו"ע שבא מלמעלה, כמאמרו"י בראת צדיקים, והו"ע של מתנה, כמ"ש עבודה מתנה אחזן את כהונתכם. ועל זה היא הנהיגת כח דשילוח המרגלים ע"י משה.

והענין בזה, דכיון שמושה ה"י מכה"ח דוראי, וה"י כבחי כ"ס"ל עצמי (כנ"ל), לכן ה"י בכתו לשלוח מרגלים לארץ כנען כולה, היינו, לפעול הכירור בהמדות עצמם כ"לן שמצד הוראי לא שייך ענין דהיפך הקדושה. וכמו לעמוד לבוא שאז תה"י ראיית אלקות, אזי לא יה"י שייך כלל ענין של היפך הקדושה (ורק עכשיו נאמר⁷¹: נחתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע נ"ו ובחלת בחיים, היינו, ששייך שחיה'י הכחורה גם בההיפך ח"ו, ואעפ"כ הרי הוא בוחו בחיים). וענין זה יש דוגמות גם בעבודת האדם עכשיו, כפי שמביא כ"ק מו"ח אורמו"ר בשם ספרי מוסר⁷² כענין אידוה חכם הרואה את הנוול⁷³, שכאשר האדם אינו יכול להתגבר על תאוותו, אזי הוצה היא, שייצויר לעצמו (רואה) מה יה"י לאחר מילוי התאוה (הנוול), שאז לא ישאר מזה מאומה, דמאחר שזהו דבר גשמי שהוא כלה ונפסד הרי לא ישאר ממנו מאומה, ואז יצטער גם בעצמו על מעשה זה, והנה כאשר יצויר זאת לעצמו, אזי יוכל להתגבר על תאוותו. וכמ"ש⁷⁴ ל כביאור בקשת משה אעברה נא וראתה דייקא, שרצה לפעול ענין הרה"י, שע"י תוכל להיות העבודה בגשמיות ככונסת בני"י לארץ.

בני"י לארץ.

צריך, אלא שהיקיימו המצוות (שכארק) על ידו, וא"כ, יהיה צ"ל עיקר בקשתו שיכנס לארץ ויקיים המצוות ומהו הדיוק וראיה, ענין הוראי דוקא, שעל זה התפלל הקט"ו תפלה כמ"ן ואחזקו⁷⁵. אך הענין הוראי⁷⁶, שמושה רצה לפעול את הנהיגת כח מלמעלה (כשב"ל) העבודה בגשמיות, ע"י שיראה את הארץ, להמשיך בח"י הוראי, שזוהי בחינתו של משה, וכמ"ש⁷⁷ וירא ראשית לו גו, שע"י הוא הביטול דהכמה, כמ"ש במשנה ונחנו מה⁷⁸, ולכן, כאשר לא ה"י יכול להמשיך ענין הוראי ע"י שיראה את הארץ, אזי אמרו⁷⁹ ועתה ישראל שמע, היינו, שעמה יוכל להיות אצלם רק ענין השמיעה בלבד, שעל זה אמרו⁸⁰ אינה דומה ראי לשמיעה, שהרי גם כאשר האדם שומע ענין מסויים לכל פרטי, הנה דקא לאחר שיראה אותו הדבר, אזי יהינה ענין כמענוג גדול. וטעם הדבר, לפי שבאר"י יש המשכה מפנימיות הנפש יותר מכושמייה. וכמו"כ פועל הוראי ביטול עצמי יותר מאשר שמיעה, דאף שכאשר שומע שיש מלך גדול במדינת הים, אשר שרים רבים ונכבדים בטלים אליו, הרי זה גורם שדי"י בטל אל המלך וקיים את פקודתו, מ"מ, אף זה דומה כלל, למי שנונס לחצר המלך, ורואה בעצמו שרים רבים ונכבדים בטלים אליו⁸¹, שע"י נעשה אצלו ביטול עצמי ביותר. וזהו מה שרצה משה לפעול כישוראל, שיה"י בהם ענין הוראי.

ב

ה) ועפ"י יוכן גם המבואר בלקו"ח⁸² ההפך בין המרגלים ששלח משה למרגלים ששלח יהושע, שמושה שלח את המרגלים לחור את ארץ כנען כולה, משא"כ יהושע שלח את המרגלים לחור את ירדן בלבד. והנה, לויחז הוא לשון ריח, דקאי על לכושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה שהם בחינת ריח בלבד, והיינו, ששילוח המרגלים ידושה ה"י נתינת כח על בירור הלבושים בלבד, משא"כ המרגלים ששלח משה לחור את ארץ כנען כולה, אף ז' עמקין, הו"ע הנהיגת כח על בירור ז' המדות עצמן, שעיקרן אהבה ויראה, וכדאיתא בלקו"ח שם בהגהה⁸³:

- (59) דב"ר פ"א, י"ד.
- (60) בבווא לקמן — ראה לקו"ח ואחתון
- ב, ד ואל"ך, ג, ד אה"ח ואחתון ע' סה
- ואיל"ך, ע' צג ואיל"ך, תעוד.
- (61) ברבה לג, בא. מקומות שצויינו
- בהערה הקודמת. ועוד.
- (62) בשלח סו, ד"ח.
- (63) ואחתון ד, א.
- (64) ראה מפליחא יתרו יט, יט. מדרש
- לקח טוב פירשתו ג, יח.
- (65) ראה תניא פמ"ב בהגהה (סא) א.
- (66) פירשתו נא, ג ואל"ך. אה"ח שם ע
- תלט ואל"ך. וראה גם ד"ה וישלח יהושע
- תשל"ז (ת"מ סה"מ סו"ט ע' שפ ואיל"ך. סה"מ
- תשל"ז ע' 243 ואיל"ך.
- (67) נב, א, רואה גם אה"ח שם ע' תלט.
- ע' תמג.

- (73) נצבים ל, טו, שם, יט.
- (74) ראה גם ת"מ ד"ז ע' 166 הערה 48.
- וש"י.
- (68) תניא פ"ב (סו, ב ואל"ך).
- (69) יומא כט, א. תניא שם (ז, ב).
- (70) תניא שם (סו, ב).
- (71) ב"ב סו, א. תניא פ"ד שם (כ, א).
- (72) קרח יח, ו. תניא שם.

בעניני מחשבה דיבור ומעשה, וכל זה הוא לפי שהתנית כח להכניסה לארץ, חלוי, בהכיסול עצמי דמשה, שלכן נאמר שלח לך לדעתך וכן הוא גם בגאולה העתידה, שע"י הכיסול אל משה דאמתשטותא דמשה בכל דורא ודורא⁸⁸, ובדודנו זה הוא כ"ק מו"ח אזמור"ר שהוא הודיע שבדודנו, תהי' הכניסה לארץ בפשטות, ויורגש שטובה הארץ מאד.

ו וְדַרְשׁוּ שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיְחַזְרוּ אֹתָא אֲרִיץ כְּנַעַן גּוֹי, שְׁשִׁילוּחַ הַמְרוֹגְלִים הו"ע הנתינת כח כרי שתוכל להיות העבודה בדברים גשמיים. ונתנית כח זו היא ע"י משה, שזהו מש"נ שלח לך, לדעתך כי, אע"פ שהמרגלים מצד עצמם כשרים הוי"ו⁷⁶, הרי עבודתם היתה רק ברוחניות, ואילו הנתינת כח לעבודה בגשמיות נמשך ע"י משה דוקא, לפי שאצל משה ה"י ענין הרא"י והכיסול העצמי⁷⁷, כמבואר⁷⁸ גם בענין שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרובי⁷⁹, שעם היותם בכחי"י שלי, הנה על דם דוקא נמשך בחינת אנכי בקרובי, שזה מורה על הכיסול שלי, ומצד זה הרגיש (ער הא"ט דערקערט) את מעלת העבודה בגשמיות ככניסה לארץ, ופעל בה נתינת כח. אמנם המרגלים לא ה"י בהם בחינת כיסול זה, ולכן לא הרגישו במעלת העבודה בגשמיות, אלא אמרו ארץ אוכלת יושבי"י היא⁸⁰, שע"י העבודה בגשמיות הנה לא זו בלבד שלא יעלו את הגשמי, אלא אדרבה כו'. וזהו שאמרו⁸¹ אפילו בעל הבית כביכול אינו יכול להוציא את כליו, דאמת הדבר שיש בכרכים הגשמיים ויצוצים נעלים משכירי הכלים, מ"מ, טענתם היתה שמצד גודל הירידה אין בשה"ב יכול להוציא את כליו, היינו, שעם היותו בעה"ב, אינו יכול להוציא את כליו. אמנם יהושע וכלב שה"י בהם בחינת הכיסול למשה, אמרו סר צילם מעליהם וזה"י אחנו אל תיואום⁸², שבעה"ב יכול להוציא את כליו, ובעה"ב קאי על האלקות השייך לעולמות, והוא יכול להוציא את כליו, היינו להעלות את הגשמיות. ולכן אמרו טובה הארץ מאד מאד⁸³, כ"פ מאד, מאד הא' הוא מאד שלך, ומאד ה"ב הוא מאד שלמעלה. וכל זה בא מצד הכיסול שלהם אל משה. וזהו גם מ"ש⁸⁴ ויהם כלב את העם, ויהם הוא ענין הכיסול, כיון שמצד הכיסול דוקא נמשך הנתינת כח על הכניסה לארץ. וזהו שגם במרגלים דיהושע נאמרו⁸⁵ וישלח יהושע גוי מרגלים תרש, דחרש הוא לשון שתקיה⁸⁶, כמו חרש שאינו שומע ואינו מדבר⁸⁷, שהו"ע הכיסול בתכלית, ודיינת, שגם אצל יהושע ה"י ענין הכיסול עצמי עכ"פ

(88) תקו"ז חס"ט (קוב, רע"א, קיד, רע"א).

76 פרש"י פרשתנו יג, ג. 77 חסר קצת (החז"ל). 78 ראה המשך חס"ט ע' פז, סה"ט. 79 בהעלותך יא, כא. 80 פרשתנו יג, לב. 81 מיטתה לה, א, וראה אה"ת שלח ע' ועוד. 82 פרשתנו יד, ט. 83 שם, ז, וראה לקו"ת פרשתנו לו, א. 84 פרשתנו יג, ז. 85 יהושע ב, א. 86 ראה לקו"ת פרשתנו נב, ב. 87 ראה חומנות פ"א מ"ב, תגינה ב, ב. 88 פרשתנו יג, ג.